

**RADA GMINY
ELBLĄG**

**Uchwała Nr III / 12 / 2014
Rady Gminy Elbląg
z dnia 18 grudnia 2014 r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Elbląg na rok 2015**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013r., poz. 594, z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 i ust 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2012r., poz. 1356, z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2012r., poz. 124, z późn. zm.) Rada Gminy Elbląg uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2015, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Elbląg.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2015r. i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Elbląg oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Elbląg.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Elbląg
Barbara Bruzdewicz

Uzasadnienie:

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zadaniem własnym gminy jest prowadzenie działań, związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocą w rodzinie. Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii są realizowane w postaci gminnego programu, przyjmowanego przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego. Z kolei zadania w obszarze przemocy w rodzinie są realizowane przez jednostkę samorządu terytorialnego na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Opracowano jeden Gminny Program Profilaktyki i Pozwiywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, gdyż zadania ujęte w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii są bardzo zbieżne. Alkohol i narkotyki należą do tej samej grupy substancji psychoaktywnych. Dokument zawiera także działania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Przyjęcie przez Radę Gminy Elbląg przedmiotowego Programu przyczyni się do podniesienia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych, środków psychoaktywnych oraz możliwości zapobiegania tym zjawiskom; zwiększenia dostępności pomocy psychospołecznej, terapeutycznej dla osób uzależnionych, osób zagrożonych uzależnieniem i dotkniętych przemocą.

Program został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz uwzględnia sugestie zawarte w Rekomendacjach do realizacji i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2015r., wydanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W związku z powyższym przyjęcie niniejszej uchwały należy uznać za zasadne.

RADA GMINY ELBLĄG

Załącznik
do uchwały nr III / 12 / 2014
Rady Gminy Elbląg
z dnia 18 grudnia 2014 r.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Elbląg
Barbara Bruzdewicz

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY ELBLĄG NA ROK 2015

Rozdział 1

WPROWADZENIE, CELE STRATEGICZNE PROGRAMU I PRIORYTETY DZIAŁAŃ

§ 1. 1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zwany dalej Programem, określa sposoby realizacji zadań inicjowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy współpracy Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Biblioteki Publicznej, gminnych placówek oświatowych, instytucji i podmiotów zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i społecznych.

2. Niniejszy Program stanowi integralną część przyjętej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Elbląg, do 2015r. Program powstał w oparciu o treści ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy.

3. Program ma charakter ramowy i jest otwarty na zmiany. W trakcie realizacji może ulegać bieżącej modyfikacji w razie konieczności i z przyczyn, których nie można było przewidzieć w chwili jego tworzenia, z zachowaniem celów Programu. Jest Programem długofalowym. Tak więc zapewnia realizowanie innych zadań wynikłych w ciągu roku służących propagowaniu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie.

4. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z Rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2015r. Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jak również uwzględniono analizę realizacji zadań i osiągniętych celów Programu w latach poprzednich.

5. Uwagi, spostrzeżenia i zalecenia organów analizujących sprawozdania i informacje z realizacji niniejszego Programu, w ramach możliwości będą uwzględniane w Programie roku następnego.

6. Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy 2015 w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy w dziale 851- ochrona zdrowia, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi i rozdział 85153 – przeciwdziałanie narkomanii. Realizacja zadań Programu jest finansowana zgodnie z art. 18² ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydawanych przez Wójta Gminy Elbląg, zgodnie z art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

7. Na realizację Programu, projekt budżetu przewiduje 115 000 zł.

8. Sposób finansowania zadań w wysokości określonej w ust.7 przedstawia Rozdział 4 – Ramowy preliminarz wydatków.

§ 2. 1. Cele strategiczne Programu:

- 1) Kontynuacja działań w zakresie zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
- 2) Minimalizacja skutków społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu.
- 3) Zwiększanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami alkoholowymi, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej.

2. Priorytety działań wynikające z celów głównych Programu:

- 1) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania przemocy.
- 2) Zapewnienie ciągłości działań o charakterze terapeutycznym, edukacyjnym i doradczym dla osób uzależnionych od alkoholu, a także ich rodzin oraz wykorzystanie prawnego zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.
- 3) Tworzenie zintegrowanego systemu profilaktyki na terenie gminy angażującego wiele grup społeczności lokalnej (młodzieży, rodziców, wychowawców, sprzedawców napojów alkoholowych, przedstawicieli samorządu).

- 4) Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców na temat problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku.
- 5) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej.
- 6) Współdziałanie oraz pomoc w szkoleniu grup zawodowych i osób związanych z realizacją Programu.
- 7) Wdrażanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, promocja zdrowia i trzeźwego życia

3. Oczekiwane efekty Programu:

- 1) Zmiana stereotypów w postrzeganiu przyczyn i konsekwencji konsumpcji alkoholu i środków psychoaktywnych.
- 2) Zwiększenie świadomości społecznej motywującej do leczenia.
- 3) Zmiana stylu życia, promowanie wartości przeciwstawnych do ryzykownych zachowań
- 4) Objęciem oddziaływaniem profilaktycznym jak największej liczby dzieci i młodzieży.

Rozdział 2

ZADANIA DO REALIZACJI W 2015 ROKU

§ 3. 1. Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem:

a) Prowadzenie systematycznej i kompleksowej działalności w formie kierowania na leczenie (finansowanie kosztów opinii biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, pokrycie kosztów sądowych).

b) Prowadzenie i bieżące utrzymanie Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego (informowanie o szkodach wyrządzonych przez alkohol, zachęcanie i wskazywanie możliwości radzenia sobie z problemem alkoholowym, a także nakłanianiem do podjęcia leczenia w wyspecjalizowanych placówkach terapeutycznych, bądź udziału w zajęciach grup samopomocowych, inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej, gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy, monitorowanie uczestnictwa w programach terapii uzależnienia i współuzależnienia). Dysponowanie aktualnymi informacjami na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb, które można angażować w profesjonalną i systemową pomoc dla osób uzależnionych i ich rodzin.

c) Udzielanie porad i konsultacji dla osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami oraz prowadzenie działań motywujących do podjęcia terapii ograniczenia szkód w związku z używaniem narkotyków.

d) Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używaniu środków psychoaktywnych (wspieranie szkół podstawowych i gimnazjalnych w rozwijaniu działań profilaktycznych).

e) Współpraca z placówkami lecznictwa odwykowego w zakresie leczenia i terapii osób uzależnionych od alkoholu i środków psychotropowych.

f) Organizowanie i finansowanie szkoleń dla osób pracujących z osobami uzależnionymi, osób pracujących z dziećmi z rodzin, w których występuje problem alkoholowy, członków Zespołu interdyscyplinarnego, radnych, pedagogów, wychowawców.

g) Kontynuowanie merytorycznej współpracy z Ośrodkiem Terapii Uzależnień „Szansa” w Elblągu, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminną Biblioteką Publiczną, Policją, Sądem, Centrum Odwykowo-Terapeutycznym, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia poprzez tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie związanej z uzależnieniem od alkoholu.

h) Zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków. Zadanie będzie realizowane poprzez realizację warsztatów szkoleniowych dla uczniów, rodziców oraz osób zajmujących się problematyką uzależnienia.

2. Realizatorzy zadania: UG, GKRPA, GOPS, Gminna Biblioteka Publiczna, Sąd, Policja, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia.

3. Termin realizacji: cały rok.

§ 4. 1. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej, prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

a) Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w prowadzeniu działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

b) Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi instytucjami w celu realizacji programów pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

c) Propagowanie wśród dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia, spędzania wolnego czasu poprzez uczestnictwo w programach zajęć profilaktycznych, a także zajęć edukacyjno rozwojowych, (np. warsztaty muzyczne, komputerowe, sportowe, kulturalno-artystyczne itp.) organizowanych przez placówki wychowawczo-opiekuńcze, oświatowe, biblioteki, organizacje, instytucje.

d) Doposażenie szkół, świetlic wiejskich prowadzących zajęcia profilaktyczno-edukacyjne i terapeutyczne w pomoce i sprzęt niezbędny do realizacji tych zadań.

e) Zakup książek profilaktycznych dla Publicznej Biblioteki w Komorowie Żuławskim i Nowakowie. Dofinansowanie i organizacja w czasie ferii i wakacji zajęć i warsztatów tematycznych dla dzieci i ich rodziców (np. czytanie terapeutyczne, lektura w profilaktyce uzależnień, zajęcia relaksacyjne z książką, warsztaty pisarskie, różnego rodzaju konkursy i wernisaże tematyczne.

f) Wspieranie działalności Zespołu interdyscyplinarnego w realizacji Niebieskiej Karty poprzez szkolenia, doskonalenia strategii postępowania w przypadku rozpoznania i zgłoszenia przemocy, monitorowania sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, współpraca z odpowiednimi służbami i instytucjami prowadzącymi interwencje wobec przemocy w rodzinie.

g) Prowadzenie działalności edukacyjno - informacyjnej służącej upowszechnianiu informacji na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku zetknięcia się ze zjawiskiem przemocy domowej. Organizacja lokalnych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

h) Tworzenie możliwości dodatkowych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych patologią społeczną poprzez zakup sprzętu sportowego, zakup sprzętu służącego do wyposażenia terenów rekreacyjnych oraz placów zabaw.

i) Wspieranie innych, nie ujętych zadań w Programie, służących propagowaniu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie.

2. Realizatorzy zadania: GOPS, UG, GKRP, gminne biblioteki, gminne placówki oświatowe, osoby fizyczne, instytucje i podmioty zajmujące się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i społecznych.

3. Termin realizacji: cały rok.

§ 5. 1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych:

a) Wspieranie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych w tworzeniu i wdrażaniu programów profilaktycznych, w organizowaniu spektakli teatralnych, koncertów profilaktycznych, podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców. Zakup nagród dla uczestników konkursów i zawodów zawierającymi elementy profilaktyki uzależnień.

b) Prowadzenie programów edukacyjnych, organizowanie konkursów, olimpiad, festiwali, promujących zdrowy styl życia bez nałogów.

c) Przeprowadzenie licencjonowanych edukacyjnych programów profilaktycznych z poziomu profilaktyki uniwersalnej lub selektywnej, zawierające elementy promocji zdrowia i dotyczące najważniejszych zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktyki i Promocji Zdrowia Psychicznego m. in. „Dobry wybór” we wszystkich VI klasach szkół podstawowych, „Noe”, „Debata” we wszystkich klasach gimnazjów, realizacja programu „Spójrz inaczej”.

d) Promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież poprzez prowadzenie sportowych zajęć pozaszkolnych, poprawę funkcjonowania bazy sportowo-rekreacyjnej (sal gimnastycznych, boisk sportowych), realizacja projektu „Sport w profilaktyce”.

e) Udział w kampaniach profilaktyczno- edukacyjnych „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”, „Przemoc boli”, „Narkotyki -, na co mi to?” oraz w kampaniach inicjowanych m. in. przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji i Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii – zakup usług i materiałów do realizacji programów profilaktycznych i kampanii społecznych.

f) Wspieranie finansowe i organizacyjne wypoczynku letniego i zimowego w oparciu o realizowanie programów profilaktycznych o uzależnieniach.

g) Wspieranie przedsięwzięć turystycznych – wymiany młodzieży, wyjazdów, wycieczek mających na celu promowanie zdrowego stylu życia oraz nabywania umiejętności gospodarowania wolnym czasem.

h) Wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież skierowanych do grup rówieśniczych, w tym poprzez: przedsięwzięcia profilaktyczne przygotowane przez młodych ludzi dla ich rówieśników (zawody, spektakle profilaktyczne), warsztaty przybliżające wiedzę i umiejętności z zakresu profilaktyki problemowej i promocji zdrowia lub programy aktywizujące samorządy uczniowskie, grupy liderkie.

i) Realizowanie lokalnych festynów środowiskowo-rodzinnych oraz innych imprez okolicznościowych w zakresie organizacji wolnego czasu dzieci i młodzieży jak również i dorosłych – programów stanowiących alternatywę wobec używania alkoholu jak np. Dzień Dziecka, Dni Rodziny, Dzień Seniora, Gminny Rajd Rowerowy, Mikołajki, zabawa choinkowa.

j) Prowadzenie kampanii edukacyjnych obejmujących problematykę narkomanii adresowanych w szczególności do określonych grup docelowych (młodzieży szkół gimnazjalnych).

k) Realizacja programów profilaktyki przemocy w rodzinie: m. in. w formie warsztatów umiejętności rodzicielskiej przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez stosowania przemocy i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, w formie profilaktyczno - edukacyjnych wywiadówek dla rodziców.

l) Dofinansowanie działań prewencyjnych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez Komendę Miejską Policji.

m) Współdziałanie z właściwymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi w działaniach promujących zdrowy styl życia, trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.

2. Realizatorzy zadania: UG, GKRPA, Gminna Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe, GOPS, organizacje pozarządowe, Kościoły, osoby fizyczne.

3. Termin realizacji: cały rok.

§ 6. 1. Koordynacja gminną profilaktyką społeczną w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, ochrony przed przemocą:

a) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, poprzez wsparcie edukacyjne, materialne, oraz wsparcie na rzecz propagowania wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

b) Wspomaganie działalności Ośrodka Terapii Uzależnień w Elblągu, współpraca z Policją, Kadrami Pedagogicznymi szkół z terenu Gminy Elbląg, GOPS, gminnymi bibliotekami, Kościołem, pracownikami służby zdrowia i z innymi instytucjami w zakresie promocji zdrowia i propagowania trzeźwych obyczajów.

c) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie kontroli punktów handlowych ze sprzedażą napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania w/w ustawy.

d) Intensyfikowanie działań na rzecz ograniczenia sprzedaży alkoholu nietrzeźwym i nieletnim, a także zakłóceń spokoju w miejscach publicznych przez osoby nietrzeźwe.

e) Udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych osób pracujących na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szkoleniach, konferencjach podnoszących kwalifikacje oraz zwrot kosztów podróży za udział w szkoleniach.

f) Zakup pomocy dydaktycznych, książek profilaktycznych oraz pakietów edukacyjno-informacyjnych przekazywanych instytucjom zajmującym się profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii i przemocy.

g) Inne zadania wynikłe w ciągu roku służące propagowaniu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i przemocy.

2. Realizatorzy zadania: UG, GKRPA, GOPS, gminne biblioteki, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, służby publiczne.

3. Termin realizacji: cały rok.

Rozdział 3

REALIZACJA I KOORDYNACJA PROGRAMU

§ 7. 1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest ciałem opiniującym, inicjującym i nadzorującym wykonanie zadań ujętych w niniejszym Programie, zgodnie z art. 4¹ ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. Członkom Komisji za udział w posiedzeniu, przysługuje wynagrodzenie w wysokości 16% wynagrodzenia ogłoszonego zgodnie z art. 2 ust. 4 i ust. 5 Ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z późn. zm.) na podstawie sporządzonej listy obecności.

3. Członkom Komisji, w przypadku delegowania do udziału w szkoleniach, spotkaniach, przeprowadzania kontroli punktów handlowych, przysługuje zwrot kosztów podróży z zastosowaniem uregulowań Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (DZ. U. z 2013r., poz. 167). Polecenie każdego wyjazdu służbowego podpisuje Wójt Gminy Elbląg.

4. Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy w szczególności:

1) Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie.

2) Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany postawy w stosunku do szkodliwego picia alkoholu.

3) Motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego, lub w przypadku odmowy – podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

4) Przeprowadzanie kontroli punktów handlowych ze sprzedażą napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez Wójta Gminy Elbląg, art. 18 ust. 8 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

6) Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy Elbląg w sprawie ustalania limitu punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu, jak i poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie Gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, o których mowa w art. 12 ust. 1 i ust. 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe).

7) Uczestnictwo w przygotowywaniu projektów uchwał w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania oraz sprawozdań z realizacji zadań.

8) Dokonywanie podziału środków finansowych na poszczególne zadania dla podmiotów realizujących Program.

9) Koordynacja i stały monitoring Programu, badanie działalności instytucji uczestniczących w realizacji zadań Programu, oraz pozyskiwanie informacji i wyjaśnień w tym zakresie.

10) Współpraca z Pełnomocnikiem Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego ds. Wdrażania Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, instytucjami i organizacjami, których działalność ma na celu przeciwdziałanie problemom uzależnień i ich skutkom.

Rozdział 4

RAMOWY PRELIMINARZ WYDATKÓW NA REALIZACJĘ ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PRPBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY ELBLĄG NA 2015 ROK

Lp.	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt
I.	Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem	17 500
1.	Prowadzenie systematycznej i kompleksowej działalności w formie kierowania na leczenie	8 000

	(finansowanie kosztów opinii biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, pokrycie opłat sądowych	
2.	Bieżące utrzymanie, prowadzenie Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego (informacja i edukacja, motywowanie do podjęcia leczenia, współpraca z placówkami lecznictwa odwykowego)	4 500
3.	Organizowanie i finansowanie szkoleń dla osób pracujących z osobami uzależnionymi, osób pracujących z dziećmi z rodzin, w których występują problemy alkoholowe, tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych, zakup materiałów biurowych	2 000
4.	Zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków (realizacja warsztatów szkoleniowych dla uczniów, rodziców oraz osób zajmujących się problematyką uzależnienia.	3 000
II.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej, prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	23 000
1.	Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w prowadzeniu działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin (realizacja programów pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zatrudnienie specjalisty ds. uzależnień lub psychologa)	3 000
2.	Propagowanie wśród dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia, spędzania wolnego czasu poprzez uczestnictwo w programach zajęć profilaktycznych, a także zajęć edukacyjno-rozwojowych, organizowanych przez placówki wychowawczo-opiekuńcze, placówki oświatowe, organizacje, instytucje. Doposażenie świetlic w materiały niezbędne do prowadzenia zajęć	4 000
3.	Zakup książek profilaktycznych dla Publicznej Biblioteki w Komorowie Żuławskim i Nowakowie (dofinansowanie i organizacja w czasie ferii i wakacji zajęć i warsztatów tematycznych dla dzieci i ich rodziców (np. czytanie terapeutyczne, lektura w profilaktyce uzależnień, zajęcia relaksacyjne z książką, warsztaty pisarskie, różnego rodzaju konkursy i wernisaże tematyczne.	2 000
3.	Wspieranie działalności Zespołu interdyscyplinarnego (szkolenia, zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych	2 000
4.	Zakup sprzętu sportowego, zakup sprzętu służącego do wyposażenia terenów rekreacyjnych, boisk, doposażenie placów zabaw	12 000
III.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych	39 000
1.	Organizowanie i prowadzenie na terenie placówek oświatowych programów i warsztatów profilaktycznych, spektakli teatralnych dla dzieci i młodzieży gimnazjalnej z udziałem grup rodzicielskich, organizowanie konkursów, olimpiad, festiwali promujących zdrowy styl życia bez nałogów	4 500
2.	Przeprowadzenie licencjonowanych edukacyjnych programów profilaktycznych z poziomu profilaktyki uniwersalnej lub selektywnej w ramach systemu rekomendacji programów profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego m. in. „Dobry wybór”, „Debata” „NOE”, realizacja programu „Spójrz inaczej”	8 000
3.	Promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, prowadzenie sportowych zajęć pozaszkolnych, realizacja projektu „Sport w profilaktyce”	4 000
4.	Kontynuacja w kampaniach profilaktyczno-edukacyjnych „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę” „Narkotyki, – na co mi to” oraz udział w kampaniach inicjowanych m. in. przez PARPA, Ośrodek Rozwoju Edukacji i Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii	2 000
5.	Współdziałal w organizowaniu i dofinansowaniu wypoczynku zimowego	3 000
6.	Współdziałal w organizowaniu i dofinansowaniu wypoczynku letniego, wspieranie przedsięwzięć turystycznych m. in. wycieczek szkolnych w ramach realizowanych programów profilaktycznych, bądź też innych atrakcyjnych form czynnego wypoczynku	14 500
7.	Realizowanie lokalnych imprez profilaktycznych, imprez okolicznościowych w zakresie organizacji wolnego czasu dzieci i młodzieży jak również i dorosłych, m.in. Festyny środowiskowo- rodzinne, Dzień Dziecka, Dni Rodziny, Dzień Seniora, Gminny Rajd Rowerowy, Mikołajki, choinka	3 000
IV.	Koordinacja gminną profilaktyką społeczną w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, ochrony przed przemocą	35 500
1.	Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych – przeprowadzenie konkursu lub wybór oferty na realizację zadania w zakresie działania na rzecz propagowania wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi	10 000
2.	Wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz	18 000

	podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie kontroli punktów handlowych ze sprzedażą napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania ustawy	
3.	Udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych osób pracujących na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szkoleniach, konferencjach podnoszących kwalifikacje oraz zwrot kosztów podróży za udział w szkoleniu	2 000
4.	Zakup pomocy dydaktycznych, książek oraz pakietów edukacyjno-informacyjnych przekazywane instytucjom zajmującym się profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii i przemocy, szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych – zakup kontrolowany	3 000
5.	Zakup drukarki na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2 500
6.	Inne zadania wynikłe w ciągu roku służące propagowaniu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie	

Rozdział 5

MONITORING, EWALUACJA I DIAGNOZA

§ 8. 1. W okresie realizacji Programu prowadzony będzie jego monitoring przez Koordynatora oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wskaźniki monitoringu to: liczba zrealizowanych badań, liczba zrealizowanych działań o charakterze edukacji publicznej, liczba zrealizowanych programów, liczba osób objętych programami, liczba działań nakierowanych na aktywizację zawodową i społeczną osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego, wydatki poniesione na szkolenia, liczba działań służących promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży. Monitorowanie pozwoli na zintensyfikowanie współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

2. Ewaluacja Programu zostanie dokonana przez Koordynatora, w uzgodnieniu z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, niezwłocznie po zakończeniu realizacji zadań Programu.

3. Przy ewaluacji uwzględniona zostanie ocena efektów realizacji wszystkich programów profilaktycznych, edukacyjno-wychowawczych i innych, dokonana przez realizujących te programy.

4. Ewaluacja, o której mowa w ustępie 2, posłuży Wójtowi Gminy Elbląg do sporządzenia informacji z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i oceny efektów jego realizacji.

5. Źródłem danych do przygotowania diagnozy są informacje ze szkół z terenu Gminy Elbląg, z Komendy Miejskiej Policji w Elblągu, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu, Sądu i placówek lecznictwa odwykowego, a także obserwacje i wnioski członków GKRPA.

Diagnozę przeprowadzono również na podstawie opracowanych badań ankietowych przeprowadzonych w maju 2014r. w klasach gimnazjalnych, w oparciu o Program zapobiegania narkomanii „Odłot”. Łącznie programem zostało objętych 46 uczniów z klasy I, II, III gimnazjum Zespołu Szkół w Nowakowie. Program stworzył młodzieży przestrzeń do uporządkowania swojej wiedzy o środkach odurzających, przynajmniej u niektórych zmienił niewłaściwe przekonania normatywne oraz wzmocnił działania profilaktyczne prowadzone w placówce.

Również w maju uczniowie klasy IIa (23 osoby) i IIb (24 osoby) gimnazjum oraz uczniowie klasy VI (13 osób) szkoły podstawowej Zespołu Szkół w Gronowie Górnym objęci zostali programem profilaktycznym „Debata”.

I tak: 68% badanej młodzieży gimnazjalnej (41,7% chłopców, 95,7% dziewcząt) chce spotkać osoby, które z własnego wyboru są abstynentami, a 55,3% (41,7% chłopców, 69,6% dziewcząt) wyobraża sobie, że mogłaby taką osobę naśladować.

Poza tym 83% uczniów jest zdania, że abstynencja nie jest rzeczą dziwną.

Pozytywne i trzeźwe nastawienie większości uczniów dotyczy również sprawy dla nastolatków aktualnej i bardzo ważnej. Swoją randkę 72,3% badanych wyobraża sobie bez alkoholu.

W ciągu 3 miesięcy upiło się 25,5% uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni wódkę piło 27,7% uczniów, w ciągu ostatnich dni piło piwo 53,2% uczniów.

Tak więc już te wyniki są wskazaniem do prowadzenia wcześniejszej profilaktyki alkoholowej. Należy wzmacniać uczniów w takim myśleniu, że można bawić się i świętować bez alkoholu, uczyć umiejętności radzenia sobie w trudnych i nowych sytuacjach.

Ankiety dowiodły, że w czasie zajęć uczniowie usystematyzowali swoją wiedzę z zakresu szkodliwości działania alkoholu jak również wartości ważnych w życiu. Przynajmniej u części z nich program wzbudził konflikt poznawczy, zmienił przekonania normatywne, co pomoże w podejmowaniu decyzji prozdrowotnych zarówno przez młodszą jak i starszą młodzież.

W roku 2014 w ramach ogólnopolskiej kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł przeprowadzono również badanie „Młodzi i substancje psychoaktywne”. Badaniem objęto zarówno uczniów V klas szkół podstawowych oraz uczniów II klas szkół gimnazjalnych. Łącznie z Gminy Elbląg zebrano 26 kwestionariuszy wypełnionych przez chłopców oraz 25

kwestionariuszy wypełnionych przez dziewczęta klas gimnazjalnych a także 23 kwestionariuszy wypełnionych przez chłopców oraz 13 kwestionariuszy wypełnionych przez dziewczęta klas szkół podstawowych.

W badaniu skupiono się na diagnozie występowania zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych.

W odniesieniu do szkół podstawowych przedmiotem badania było przyjrzenie się skutkom spożywania alkoholu w opinii badanych uczniów oraz proponowanym przez badanych sposobom pomocy rówieśniczej dotkniętym problemem palenia papierosów lub picia alkoholu. Analiza socjologiczna odnosząca się do uczniów gimnazjum obejmowała także zagadnienia dotyczące marihuany oraz dopalaczy.

Uczniowie szkół podstawowych zgodnie twierdzą, że palenie papierosów jest uzależniające (chłopcy – 89%, dziewczęta – 90%). Po pierwszego papierosa sięga 15% uczniów i 6% uczennic szkoły podstawowej. Z kolei spośród uczniów szkół gimnazjalnych po papierosa sięga już 35% chłopców i 33% dziewcząt.

Badani uczniowie szkół podstawowych najczęściej wykazują się brakiem wiedzy na temat składu poszczególnych alkoholi. Spośród badanych zaledwie 33% chłopców i 29% dziewcząt wskazało, że alkohol, który znajduje się w piwie, winie i wódce to ten sam związek chemiczny. Poza tym, wykazują się brakiem wiedzy na temat szkodliwości alkoholu spożywanego okazjonalnie, jak i nałogowo.

Uczniowie szkół podstawowych częściej sięgali po alkohol niż po papierosa. Można to dostrzec zarówno wśród chłopców jak i dziewcząt, chociaż po alkohol częściej sięgają chłopcy (33%) niż dziewczęta (23%).

W grupie gimnazjalistów zjawisko spożywania alkoholu jest dość powszechne. Chłopcy częściej niż dziewczęta sięgnęli po alkohol jeszcze w okresie szkoły podstawowej (odpowiednio 11 lat lub mniej: 18%, 12%).

Spośród tych uczniów szkoły podstawowej, którzy próbowali kiedykolwiek alkoholu, 17% chłopców i 13% dziewcząt zostało poczęstowanych przez rodziców.

Podobne wyniki odnotowano w grupie uczniów gimnazjum (chłopcy – 17%, dziewczęta – 18%), chociaż w tej grupie można spotkać tych, których poczęstowali koledzy lub koleżanki (chłopcy – 21%, dziewczęta – 24%). Najczęściej spożywanym alkoholem przez uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum jest piwo, gdyż jest to alkohol, co do którego badani są przekonani, że nie będą mieli większych problemów z jego zakupem. Badani gimnazjaliści częściej są przekonani, że nie kupią wódki, niż pozostałych trunków.

Można mówić o kształtującym się problemie związanym z dostępnością marihuany wśród gimnazjalistów. Dostępność marihuany, substancji zakazanej w Polsce, jest wśród gimnazjalistów prawie taka sama jak dostępność papierosów, powszechnie dostępnych, a zakazanych tylko dla osób do 18 roku życia.

Jakkolwiek 85% chłopców i 89% dziewcząt nigdy nie próbowało zażyć marihuany, to pozostali pierwszy kontakt z marihuaną mieli najczęściej w wieku 14 lat.

Odnosząc się do odpowiedzi uczniów z Gminy Elbląg należy stwierdzić, że w wieku 11 lat lub mniej pierwszy raz spróbowało 0% chłopców i 4% dziewcząt, w wieku 12-13 lat 8% chłopców 4% dziewcząt, a 8% chłopców i 0% dziewcząt spróbowało marihuany w wieku 14 lat. Spośród badanych 4% chłopców i 4% dziewcząt nie pamięta ile miało lat, gdy po raz pierwszy spróbowało marihuany.

Należy odnotować, że z pośród gimnazjalistów z terenu Gminy Elbląg 80% chłopców i 88% dziewcząt jeszcze nigdy nie sięgnęło po ten narkotyk.

W kwestionariuszu ankiety skierowanym do uczniów szkół gimnazjalnych postawiono kilka pytań dotyczących dopalaczy. Jest to nowe zjawisko związane bezpośrednio z zażywaniem środków odurzających przez młodzież. Sprzedaż dopalaczy na terenie Polski jest zabroniona. Odnosząc się do zażywania dopalaczy przez uczniów z terenu Gminy Elbląg należy wspomnieć, że w ciągu ostatniego roku 0% chłopców i 4% dziewcząt, a w ciągu ostatniego miesiąca 0% chłopców i 4% dziewcząt zażywało dopalaczy.

Można więc przypuszczać, że na terenie gminy mamy do czynienia ze zjawiskiem, w którym gimnazjaliści nie tylko próbowali kiedyś zażywać dopalaczy, ale dość regularnie je zażywają.

Tak więc niezwykle ważne jest edukowanie młodzieży i dorosłych o negatywnych skutkach zażywania tych substancji uzależniających i szkodliwych dla zdrowia.

6. Z przeprowadzonych badań wynika, że wszystkie placówki oświatowe na terenie naszej Gminy realizowały programy profilaktyczne, które są ważnym elementem profilaktyki.

7. Tabela niżej zaprezentowana, ilustruje stosunek ilości wniosków złożonych do GKRPA, ilości wniosków skierowanych przez Komisję do Sądu Rejonowego w Elblągu w sprawie orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego:

Lp.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Rok 2011	Rok 2012	ROK 2013
1.	Ilość wniosków złożonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	24	23	16
2.	Ilość wniosków Komisji, skierowanych do Sądu Rejonowego w Elblągu w sprawie orzeczenia przymusowego leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego	9	19	16

8. Dane z Sądu Rejonowego w Elblągu dotyczące ilości wydanych postanowień w sprawie zastosowania wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Sąd Rejonowy w Elblągu III Wydział Rodzinny i Nieletnich	Rok 2011	Rok 2012	ROK 2013
1.	Ilość postanowień w sprawie zastosowania wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego	10	15	9

9. Dane Komendy Miejskiej Policji w Elblągu dotyczące ilości mieszkańców Gminy Elbląg zatrzymanych do wytrzeźwienia, interwencji domowych na terenie Gminy, zatrzymań sprawców przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz interwencji Policji dotyczących przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty ilustruje poniższe zestawienie:

Lp.	Komenda Miejska Policji w Elblągu	Rok 2011	Rok 2012	ROK 2013
1.	Ilość osób z Gminy Elbląg doprowadzonych i osadzonych w PDOZ KMP w celu wytrzeźwienia	36	76	85
2.	Ilość interwencji domowych gdzie przyczyną nieporozumień był alkohol	167	169	32
3.	Ilość interwencji dotyczących przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	11	9	6
4.	Ilość zatrzymań sprawców przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	2	29

10. Statystykę liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych, ilustruje poniższa tabela:

Lp.	Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	Rok 2011	Rok 2012	ROK 2013
1.	Poza miejscem sprzedaży - Detal	15	30	34
2.	W miejscu sprzedaży i podawania - Gastronomia	1	0	7
3.	Zezwolenia jednorazowe	2	3	2
4.	Zezwolenia wydane przedsiębiorcom, których działalność polega na organizacji przyjęć	0	0	3

11. Statystykę liczby zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych, ilustruje poniższa tabela:

Lp.	Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	Rok 2011	Rok 2012	ROK 2013
1.	Poza miejscem sprzedaży - Detal	59	64	68
2.	W miejscu sprzedaży i podawania - Gastronomia	13	12	13

12. Statystykę liczby punktów handlowych ze sprzedażą napojów alkoholowych ilustruje poniższa tabela:

Lp.	Liczba punktów handlowych ze sprzedażą napojów alkoholowych	Rok 2011	Rok 2012	ROK 2013
1.	Poza miejscem sprzedaży - Detal	24	26	26
2.	W miejscu sprzedaży i podawania - Gastronomia	5	4	5

Rozdział 6

Postanowienia końcowe

§ 9. 1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2015 rok powstał w oparciu o lokalną diagnozę problemów alkoholowych (w tym: stan problemów alkoholowych, rynek napojów alkoholowych, zasoby Gminy służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych).

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych współpracując z innymi podmiotami będzie jeszcze skuteczniej promować zdrowy styl życia i wdrażać programy edukacyjno- wychowawcze i profilaktyczne.

3. Zapewnia się wspieranie lub powierzanie innych, nie ujętych zadań w Programie służących propagowaniu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii i przemocy w rodzinie.

4. Zadania Programu realizowane są poprzez działania własne Gminy, zlecenie zadań jednostkom organizacyjnym podległym Gminie, jak również zakupy i zlecenia zewnętrzne. Wydaje się, że podejmowane w środowisku inicjatywy, spełniają funkcje wobec zagrożeń i zachowań ryzykownych, co stanowi pozytywną motywację do zintensyfikowania działań profilaktycznych.